

ՀԱՄԱՐՁՈՒՄ

Այս տարի Հայ Առաքելական եկեղեցին Համբարձման տոնը նշեց մայիսի 21-ին: Այն ողջ քրիստոնեական աշխարհը նշում է Ս. Հարության տոնից 40 օր հետո, հինգշաբթի օրը:

Համբարձումը մեր ժողովրդի կողմից առավել սիրված տոներից մեկն է: Հավատի, հույսի ու սիրո հաղթանակի, խնդության ու բերկրանքի տոն է Համբարձումը:

Հայ եկեղեցու Ուսանողական Միությունը այս տարի Համբարձման տոնին ուխտագնացություն էր կազմակերպել դեպի Օաղկեզմանց ու Սաղմոսավանք:

Ծաղկեզմանքը գտնվում է Արայի լեռան կենտրոնական մասում և ուխտավայր է եղել հնուց ի վեր, որովհետև, համաձայն արևելա-քրիստոնեական տարածված ավանդության հայկական ժողովրդական տարբերակի, այստեղ է թաղված Պալիազոնիայում նահատակված կույս Ս. Վառվառան: Այն մի փոքրիկ քարանձավ է, ուր ուխտավորները զալիս են վառելու իրենց մոմն ու աղոթելու՝ սրտի խոսքն ուղղելու Աստծուն: Քարանձավի քարե ելուստներից անընդհատ ջուր է կաթում: Ավանդությունն ասում է, որ դրանք սուրբ կույսի արցունքներն են: Մի այլ ավանդությունն այդ քրին բուժիչ հատկություններ է վերագրում: Դարերից ի վեր այստեղ ուխտի է եկել ժողովուրդը՝ նշելու Համբարձման տոնը: Այս տարի ևս բացառություն չեղավ: Սուրբ Վառվառայի այրը լուսավորվեց ուխտավորների վառած բազմաթիվ մոմերով:

«Տե՛ր Յիսուս Քրիստոս, քո սուրբ վկայիդ՝ Վառվառայի անունով կոչուած այս սուրբ վայրի մէջ քեզի ուխտի եկած՝ ամբողջ սրտով կաղաչեմ...», - այս բառերով ՀԵՈՒՄ-ի անդամները Արայի լեռան բարձունքում առ Աստված աղոթք արեցին:

Այնուհետև ուսանողական խումբը, որի կազմում, բացի ՀԵՈՒՄ-ի անդամներից, ընդգրկված էին ՃԱՆ ԵՊՅ Ստվածաբանության ֆակուլտետի առաջին կուրսի ուսանողները, խառնվեց Հայաստանի տարբեր մարզերից եկած ժողովրդի հետ ու կարճատև գրույցների ընթացքում բարեկամացավ նրանց հետ: Միջօրեին ուխտավոր-ուսանողները Օաղկեզմանքին հրաժեշտ տվեցին եկեղեցական կարճ արարողություն կատարելով, որի ընթացքում երգեցին «Առաւօտ լուսոյ» և օրվան հատուկ «Համբարձաւ Տէրն մեր յերկինս» շարականները, որոնք ընդմիջվեցին ուխտավորների չորս աղոթքներով, որոնք թխեցին երիտասարդ սրտերից: Նախապես կազմված հայտագրի համաձայն ուխտավորները Սաղմոսավանք ժամանեցին ժամը 14.00-ին՝ ճաշելու և տոնելու Համբարձումը ըստ հայկական սովորության: Սաղմոսավանքը գտնվում է Արագածոտն մարզի (Աշտարակի շրջան) Սաղմոսավան գյուղում՝ Ծաղկեզմանքի ձորի հանդիպակաց կողմում: 13-րդ դարի ամենաշքեղ տաճարներից մեկն է Սաղմոսավանքը: Վաճական համալիրում են գտնվում Ս. Սիոն եկեղեցին, գավիթը, գրառուներ, Ս. Աստվածածին եկեղեցին և բազմաթիվ խաչքարեր: Հնագույն է համարվում Ս. Սիոն եկեղեցին, որը կառուցել է իշխան Վաչե Վաչուտյանը 1215 թվականին:

Գուրախություն ուսանողների՝ Սաղմոսավանքում սկսվել էին վերանորոգչական աշխատանքները:

Համբարձման օրը Սաղմոսավանքի շրջակայքում ժողովրդական տոնահամբություն էր: Երևանից ժամանել էին մի քանի ազգագրական խմբակների երեխաներ, մի խումբ մանուկներ մանկապարտեզներից ու դպրոցներից: ՀԵՈՒՄ-ը որոշել էր ուսանողների հետ կատարել Համբարձման ավանդական «Ջան գյուլումները», վիճակ հանել, պահել ջրով պուլիկն ու հետո տղաներին ստիպել, որ գտնեն, բայց այդ փոքրիկներն արդեն ամեն ինչ պատրաստել էին: Նրանց

խանութատնությունը փոխանցվեց բոլորին: Ուսանողները երգում էին ու ապրում ժամուկների հետ: Նույնիսկ մայիսյան փոփոխական եղանակը չընկճեց փոքրիկներին: Նրանց մեկնելուց հետո ուսանողները խումբ-խումբ մատեցին կանաչ խոտի վրա և հանգիստ պայմաններում վայելեցին այն սքանչելի ներդաշնակությունը, որ բնությունը ուման տոնական օրերին տալիս է զգայուն և խոհական սրտերին:

Սթենդադին ԳեՌԻՄ-ի նորաստեղծ երգչախումբը, Գալոթ սարկավազի ղեկավարությամբ, Երեկոյան ժամերգություն կատարեց Սաղմոսավանդում: Շուրջ 80-ամյա լուսթյունից հետո Սաղմոսավանդում կրկին հնչեցին «Խոնարհեցո Տէր զունկն քո եւ լուր ինձ» և «Սարեցո զիս Տէր ի մարդոյ չարէ» սաղմոսները, իսկ «Սուրբ Աստուած» և «Տէր ողորմեա» երգերի մեղեդիները կենդանություն հաղորդեցին վանքի սառած պատերին: Ժամերգությամբ նախագահեց ԵՊՊ Աստվածաբանության ֆակուլտետի ղեկան Գեր. Տ. Շափե արքեպս. Աճեմյանը, իսկ աղոթասաց քահանան Քրիստոնեությունը Դայաստանում պետական կրոն հռչակման 1700-ամյակի տոնակատարությունների հանձնախմբի գրասենյակի գործադիր նախագահ Գեր. Տ. Մեսրոպ արքեպս. Աշխյանն էր: Ուխտագնացության ողջ ընթացքում ուսանողների հետ էր նաև ԳեՌԻՄ-ի իռզևոր խորհրդատու Գեր. Տ. Տաթև արքեպս. Սարգիսյանը: Սրբազան հայրերը ողջունեցին այս ձեռնարկը և հույս հայտնեցին, որ նման միջոցառումները դեռ կշարունակվեն: Այդ օրը Միությունը շատ բարեկամներ ձեռք բերեց: Դամբարձման այս ձեռնարկի մասին ուսանողների կարծիքներից եզրակացնում ենք, որ ներկաների համար առանձնապես արժեւորվեց բնության հետ հաղորդակցվելը, խաղաղության ու ներդաշնակության հաստատումը և, որ ամենակարևորն է, մասնակցությունը Դայ եկեղեցում կատարվող Օխակատարություններին:

Ավագյան Անահիտ

Փանոսյան Արմինե